

Гончар Василь

Здобувач освітнього ступеня «магістр»
спеціальності «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Цвігун І.А.**

д-р екон. наук, завідувач кафедри обліку, оподаткування
та технологій електронного бізнесу,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

ПОРЯДОК ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

З 1 січня 2015 року всі бюджетні установи ведуть бухгалтерський облік і складають звітність на основі принципів і методів обліку, що закріплені в обліковій політиці. Ці вимоги передбачені НП(С)БО 125 «Зміни облікових оцінок та виправлення помилок».

Облікова політика — це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються бюджетною установою для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності.

Головним елементом системи бухгалтерського обліку бюджетної установи є облікова політика. Тому, організовуючи бухгалтерський облік, розробляють такі основні документи:

- наказ про облікову політику бюджетної установи;
- наказ про організацію бухгалтерського обліку бюджетної установи.

Отже, для організації бухгалтерського обліку розпорядникові бюджетних коштів потрібно видати два вищезгадані накази. Таким чином, розпорядчим документом визначається облікова політика суб'єкта державного сектору, який містить встановлені методи оцінки, обліку, процедури, які повинен застосовувати суб'єкт державного сектору і за якими нормативно-правовими актами з ведення бухгалтерського обліку передбачено більше ніж один варіант.

І в інших НП(С)БО є багато посилань на підходи та методи, які варто передбачити бюджетним установам в обліковій політиці. Наприклад, у розділі II НП(С)БО 101 наведено такі вимоги до формування облікової політики: «Облікова політика визначається на основі національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Облікова політика суб'єкта державного сектора визначається в розпорядчому документі, в якому мають бути встановлені методи оцінки, обліку, види сегментів та їх пріоритетність і процедури, які повинен застосовувати суб'єкт державного сектора і за якими нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більше ніж один варіант. Суб'єкт державного сектора повинен послідовно застосовувати облікову політику так, щоб фінансова звітність відповідала всім вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. Якщо Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі передбачено застосування декількох методів оцінки, то суб'єкт державного сектора зобов'язаний обрати і послідовно застосовувати один з них»[1].

Тобто держава має безпосередній вплив на формування та організує бухгалтерського обліку. Але, основним документом, який містить правила формування облікової політики в бюджетних установах, варіанти (методи) оцінки, підходи до складання розпорядчого документу є Методичні рекомендації. А в НП(С)БО 125 визначені правила розкриття інформації про зміни в обліковій політиці та виправлення суттєвих помилок.

Варто пам'ятати, що з кожним роком потрібно оновлювати облікову політику підприємства, відповідно до змін стандартів ведення та організації бухгалтерського обліку в ДСЕ. Наприклад, у 2018 році було внесено такі зміни:

1. З 01.01.2018 р. набрало чинності Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 136 «Біологічні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів від 15.11.2017 р. № 943. Тому якщо бюджетна організація має у складі запасів та основних засобів - біологічні активи (тобто рослин або тварин, які з часом здатні давати сільськогосподарську продукцію),

то з цього року такі активи доведеться обліковувати за новими правилами. Про це необхідно зазначити в наказі про облікову політику установи, внести відповідні зміни до Робочого плану субрахунків бухгалтерського обліку та Робочої схеми кореспонденцій субрахунків бухгалтерського обліку.

2. Внести нові субрахунки в Робочий план рахунків БО, затвердженими наказом № 571. Згідно з цим наказом план рахунків було доповнено новими субрахунками:

7112 «Дохід від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі»

7122 «Дохід від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі»

- 7512 «Трансферти».

3. Додати в Робочу схему кореспонденцій субрахунків бухгалтерського обліку бухгалтерські записи, що внесені наказом № 571 до Типової кореспонденції.

4. Підкорегувати порядок визнання списаної кредиторської та дебіторської заборгованості (якщо він був визначений у наказі про облікову політику). Якщо ми списуємо кредиторську заборгованість, строк позовної давності якої минув, ми не збільшуємо доходи. Отже, порядок визначення доходів від необмінних операцій потрібно привести відповідно до вимог наказу № 571. Але при списанні заборгованостей у зв'язку із закінченням строку позовної давності, потрібно коригувати результат виконання кошторису років, що минули. А саме: непогашену дебіторську заборгованість, протягом строку позовної давності, списують з балансу на зменшення фінансового результату. Суми списаної кредиторської заборгованості відносять на збільшення фінансового результату попередніх звітних періодів. Такі зміни також внесені наказом № 571 та відображаються в Типовій кореспонденції рахунків.

5. Слід корегувати бухгалтерські записи щодо основних засобів, які безоплатно отримали та інших необоротних матеріальних активів, а також нарахування амортизації на такі активи потрібно привести у відповідність до пп. 1.11 і 1.17 Типової кореспонденції.

6. Якщо установою в минулому році було здійснено видатки, що мають бути віднесені на витрати майбутніх періодів, то треба додати до Робочої схеми кореспонденцій субрахунків бухгалтерського обліку відповідні бухгалтерські записи, що мають відповідати пп. 9.14 і 9.15 Типової кореспонденції [2].

Положення про облікову політику визначає методи оцінки, обліку і процедури, які застосовуються бюджетною установою для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової та бюджетної звітності, визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-XIV, які не визначені НП(С)БО або щодо яких передбачено більш ніж один їх варіант, а також строки корисного використання груп основних засобів та нематеріальних активів.

1. Амортизацію нематеріальних активів та основних засобів нараховують, виходячи з Типових строків корисного використання нематеріальних активів та основних засобів, які встановлені в додатках 1 та 2 до Методичних рекомендацій щодо ведення облікової політики суб'єкта держсектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. № 11. Нарахування амортизації на нематеріальні активи та основні засоби проводиться 1 раз на рік перед складанням річної фінансової звітності. Нарахування амортизації здійснюють на амортизаційну вартість, яку визначають як різницю між первісною (переоціненою) та ліквідаційною вартістю об'єкта нематеріальних активів та основних засобів. Для деяких видів основних засобів термін корисного використання визначає головний розпорядник бюджетних коштів. Тоді у Відомості терміну корисного використання груп основних засобів встановлюються підстави для їх визначення.

2. Ліквідаційна вартість основних засобів та нематеріальних активів визначається при введенні активів в експлуатацію, а для активів, які вже знаходяться в установі в експлуатації, — у момент досягнення 100 % розміру накопичувальної суми амортизації. Визначена сума ліквідаційної вартості додається до первісної вартості основного засобу. У подальшому амортизація на такі активи не нараховується. Ліквідаційна вартість основних засобів не може

бути менше, ніж вартість металобрухту, дорогоцінних металів, що містяться в активі, а також інших товарно-матеріальних цінностей (у тому числі вузлів, деталей та агрегатів, інших ТМЦ), які можуть бути отримані установою після ліквідації активу.

3. Проведення переоцінки основних засобів здійснюється в разі, коли розмір відхилення залишкової вартості основних засобів від їх справедливої вартості перевищує поріг суттєвості в розмірі 10 %. Підставою для проведення переоцінки є розпорядження головного розпорядника бюджетних коштів з визначенням порядку та строків її здійснення. Переоцінка проводиться за наказом керівника бюджетної установи інвентаризаційною комісією за видами основних засобів на річну дату Балансу.

4. Одиницею аналітичного обліку запасів визнається їх найменування, однорідна група.

5. У місцях зберігання запасів матеріально-відповідальні особи ведуть кількісний облік руху запасів у книзі складського обліку запасів за найменуваннями та кількістю. Для однорідних груп кількісний облік ведеться за загальною кількістю запасів такої групи. Щокварталу на дату Балансу спеціаліст бухгалтерської служби, відповідальний за ведення обліку запасів, здійснює вибіркочну звірку фактичної наявності запасів із записами у книзі та даними бухгалтерського обліку. У бухгалтерській службі облік запасів ведеться за найменуваннями в розрізі матеріально відповідальних осіб — в оборотних відомостях (за кожним субрахунком) та в книгах (картках) кількісно-сумового обліку в кількісному та сумарному вимірах.

6. Вибуття запасів у використання, виробництво, продаж, інше вибуття здійснюється за середньозваженою собівартістю, яка обчислюється на дату здійснення операції (оцінка проводиться шляхом ділення сумарної вартості залишку таких запасів на дату операції на сумарну кількість запасів на дату операції з їх вибуття). Для запасів, які були отримані в результаті внутрішнього постачання, вибуття здійснюється за ідентифікаційною вартістю, яка визначена постачальником у документах на їх отримання.

7. Транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням запасів, узагальнюються за окремими групами запасів на окремому аналітичному субрахунку. Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюється на окремому аналітичному субрахунку рахунків обліку запасів, пропорційно відноситься на суму запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць. Аналітичні субрахунки для обліку транспортно-заготівельних витрат визначаються шляхом додавання до основного аналітичного субрахунку групи запасів індексу «ТЗВ» [1].

бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності

Список використаних джерел

1. Визначаємо облікову політику та організацію бухобліку на 2018 рік. URL: <https://buhgalter.com.ua/articles/buhgalterskiy-oblik/viznachayemo-oblikovupolitiku-ta-organizatsiyu-buhobliku-na-2018-rik/>
2. Бюджетна бухгалтерія, липень 2017. № 28. URL: <https://i.factor.ua/journals/bb/2017/july/issue-28/>